

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

دوره یازدهم سال اول

تاریخ چاپ

شماره چاپ

شماره ثبت ۲۷۸

عادی

جوانی جمعیت و حمایت از خانواده

کمیسیون های ارجاعی

	اصلی:
	فرعی: -

معاونت قوانین

باسمه تعالی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً طرح ذیل که به امضای ۲۱ نفر از نمایندگان رسیده است، جهت طی مراحل قانونی تقدیم می‌شود.

مقدمه (دلایل توجیهی):

در جامعه امروزی داشتن فرزند در نهاد خانواده و جمعیت جوان در جامعه یک امر هنجارین و ارزشمند است به گونه ای که مطابق آخرین پیمایش های ملی خانواده، نگرش مردم نسبت به فرزندآوری در قیاس با دهه های قبل بیشتر شده است، به گونه ای که در سال ۱۳۹۸ بیش از ۴۰ درصد از مردم تمایل به داشتن حداقل ۴ فرزند دارند که ضرورت حمایت سطوح قانونگذاری و سیاست گذاری جهت رفع موانع و مسائل پیش روی خانواده ها در جهت فرزندآوری را ایجاب می نماید. این مسائل شامل هزینه های بالای بارداری، زایمان و درمان ناباروری و فقدان پوشش بیمه ای، هزینه های بالای معیشت خانواده و فشارهای اقتصادی و شیوع سقط جنین مانع تسهیل فرزندآوری در جامعه می باشند. این موانع و مسائل باعث شده است تا علیرغم تمایل و نگرش مثبت مردم به داشتن تعدد فرزند در جمع خانواده، میزان ولادت ها طی سالیان اخیر با کاهشی ۲۰ درصدی و رشد جمعیت به کمترین میزان خود در یک قرن اخیر رسیده است. که زنگ خطری جدی برای نهاد خانواده و نظامات اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، علمی و امنیتی به شمار می آید به نحوی که طبق برآوردهای بین المللی ایران تا ۲۰ سال آینده جزو پیرترین کشورهای جهان خواهد بود. در این راستا، تحقق مطالبه عمومی مردم، حمایت از مادران ایرانی و رفع موانع و مسائل مذکور و نیز مصالح کشور در نظام حکمرانی و قانونگذاری بر نمایندگان ملت امری اجتناب ناپذیر است که می بایست با توجه به فرصت اندک پیش رو، به ضرورت، فوریت و اهمیت در دستور بررسی قرار گیرد. هدف؛ حمایت از خانواده های ایرانی و افزایش نرخ باروری کل به بیش از سطح جانشینی به منظور تعادل در هرم سنی توام با ارتقای شاخص های کیفی در راستای تحقق سیاست های کلی جمعیت گروه مخاطب؛ خانواده های دارای حداقل سه فرزند، ولادت های جدید، زوجین نابارور، زنان باردار و مادران دارای فرزند زیر ۲ سال سن حمایت ها و مشوق های مدنظر بهره مند می شوند

لذا طرح ذیل تقدیم می‌شود:

امیرحسین بانکی پورفرد - سیدمحمدرضا میرتاج الدینی - غلامرضا منتظری - محمدمهدی فروردین - محسن زنگنه - احمد راستینه هفشجانی - سیدعلی یزدی خواه - فاطمه قاسم پور - مرتضی آقاپهرانی - زهره سادات لاجوردی - زهره الهیان - فاطمه محمدبیگی - پروین صالحی مبارکه - فاطمه رحمانی - بهروز محبی نجم آبادی - سیدمجتبی محفوظی - مجتبی یوسفی - مهرداد ویس کرمی - حسین جلالی - سیداحسان قاضی زاده هاشمی - محمدتقی نقدعلی

عنوان طرح:

جوانی جمعیت و حمایت از خانواده

ماده «۱»- کلیه موسسات آموزش عالی کشور، مکلفند متناظر با سیاست های کلی جمعیت و خانواده حداکثر یک سال پس از ابلاغ قانون، ضمن حذف محتوای مخالف افزایش فرزندآوری، در راستای ارزشمند سازی و آگاهی بخشی نسبت به وجوه مثبت و ارزشمند ازدواج بهنگام، فرزندآوری و تعدد فرزندان در خانواده، حرمت سقط جنین، نهادینه کردن هنجارهای صیانت از حرمت و تحکیم خانواده و مقابله با محتوای خلاف سیاست های جمعیتی، اقدامات لازم از قبیل تولید و تغییر محتوای برنامه درسی، بسته های یادگیری، علمی، پژوهشی، برگزاری جشنواره ها، کارگاهها و نمایشگاههای موقت و دائمی را انجام دهند.

تبصره ۱؛ تغییر محتوای برنامه و کتب درسی و بسته های یادگیری موضوع این حکم مبتنی بر سند مهندسی فرهنگی و با تأیید شورای عالی انقلاب فرهنگی انجام می شود.

تبصره ۲ - موسسات مذکور در صدر این ماده مکلف اند نسبت به آموزش کادر آموزشی و اداری خود در جهت آگاهی بخشی و اطلاع رسانی نسبت به مهارت‌های دوران ازدواج و وجوه مثبت و ارزشمند فرزندآوری و آثار منفی کم‌فرزندی و کاهش جمعیت در ابعاد خانواده و جامعه اقدام کنند.

ماده ۲- وزارت آموزش و پرورش مکلف است با همکاری حوزه علمیه و سازمان تبلیغات اسلامی اقدامات زیر را انجام دهد؛

الف) آموزش و تربیت مهارت‌های مربوط به سبک زندگی ایرانی-اسلامی، رشد شخصیتی و جامعه‌پذیری، مهارت‌های فردی، ترویج فرهنگ ارزشمندی ازدواج، خانواده و فرزندآوری و مسؤولیت‌پذیری برای تشکیل و تعالی خانواده با لحاظ اصول یادگیری مبتنی بر اجرای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش در برنامه آموزشی، پژوهشی، تربیتی در قالب کلیه بسته های یادگیری به ویژه کتب درسی، تولیدات و رویدادها، جشنواره ها و اردوهای فرهنگی و تربیتی، محتوا چند رسانه ای به صورت تعاملی و بر خط با بهره گیری از ظرفیت زیست بوم های فناورانه در بستر فضای مجازی در کلیه مقاطع تحصیلی

ب) گنجاندن محتوای آموزشی و پرورشی متناظر با بندهای سیاست‌های کلی جمعیت، سیاست های کلی خانواده در کتابهای درسی ظرف مدت دو سال بعد از ابلاغ این قانون

ج) آموزش و تربیت مهارت های لازم تربیتی دوران بلوغ و ازدواج از طریق آموزش مستمر به اولیاء و کادر آموزشی متناسب با سن دانش آموزان و سبک زندگی اسلامی-ایرانی به صورت حضوری

د) برگزاری دوره های آموزشی ویژه برای دبیران متاهل دارای صلاحیت های لازم برای درس مدیریت خانواده و سبک زندگی

تبصره - سازمان پژوهش و برنامه ریزی درسی آموزش و پرورش موظف است محتوای نهایی کلیه کتب درسی در زمینه ی مدیریت خانواده و سلامت و بهداشت را قبل از انتشار به تایید ستاد عالی جمعیت برساند.

ماده ۳- وزارتخانه های آموزش و پرورش و علوم، تحقیقات و فناوری مکلف به ایجاد، گسترش و تقویت رشته های تحصیلی متناسب با جایگاه و نقش خانواده و زن بر اساس فرهنگ اسلامی-ایرانی، همچون مدیریت خانه و خانواده هستند.

ماده «۴»- کلیه دستگاههای فرهنگی کشور اعم از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان صدا و سیما، شهرداری های سراسر کشور، سازمان تبلیغات اسلامی و نهادها و موسسات عمومی غیردولتی و واحدهای فرهنگی و اجتماعی کلیه دستگاههای اجرایی موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه و حوزه های علمیه مکلف اند در راستای ارزشمند سازی و آگاهی بخشی نسبت به وجوه مثبت و ارزشمند ازدواج بهنگام، تعدد فرزندان در خانواده و تقویت و حمایت از نقش های مادری

و همسری، نهادینه کردن هنجارهای صیانت از حرمت و تحکیم خانواده و مقابله با محتوای خلاف سیاست های جمعیتی، اقدامات لازم از قبیل تولید و پخش فیلم، سریال، تبلیغات بازرگانی، برگزاری جشنواره ها و نمایشگاه ها را انجام دهند.

تبصره «۱» - در اجرای این قانون تولید، پخش، توزیع، اشاعه، ترویج، انتشار یا حمایت از هر گونه برنامه و محتوای آموزشی، پژوهشی، فرهنگی، سرگرمی، به هر نحوی از انحا از جمله فیلم، سریال، پویا نمایی (انیمیشن) که برخلاف سیاست های جمعیتی باشد ممنوع است.

تبصره «۲» - ترویج خانواده های دو فرزند و کمتر در آگهی بازرگانی از سوی سازمان صدا و سیما و تبلیغات تجاری و محیطی در بستر فضای مجازی، رسانه های برخط و سینمای خانگی و محیط های عمومی ممنوع است و به منظور تشویق آن دسته از سفارش دهندگانی که در تبلیغات خود به نمایش خانواده های بیش از سه فرزند با رعایت ضوابط آگهی های تبلیغاتی حوزه کودکان می پردازند ۲۰ درصد افزایش زمان پخش در نظر گرفته شود.

تبصره «۳» - سازمان صدا و سیما مکلف است با رعایت قوانین و مقررات تبلیغات بازرگانی و آگهی های تجاری حداقل یک سوم زمان تبلیغات تجاری را مبتنی بر رعایت سیاست های کلی جمعیت به خانواده و حمایت از فرزندآوری اختصاص دهد.

تبصره «۴» - سازمان صدا و سیما مکلف است با مشارکت سازمان تبلیغات اسلامی و سایر نهادهای فرهنگی مرتبط، حداقل ۱۰ درصد از مجموع تولید فیلم، سریال، مستند، پویا نمایی و برنامه های گفتگومحور که محتوا و مضمون اصلی آن ها ارزشمندی، ترویج، تبلیغ فرزندآوری، تقبیح تجرد زیستی و کم فرزند و حرمت سقط جنین اختصاص دهد.

تبصره «۵» - سازمان صدا و سیما مکلف است حداقل یک ساعت از برنامه های خود در هر هفته در زمان مناسب را به مطالبه گری جهت تحقق حقوق مصرح در این قانون، نحوه اجرا و نظارت بر مفاد آن اختصاص دهد.

تبصره «۶» - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان صدا و سیما مکلف اند حسب مورد براساس تکالیف قانونی با همکاری مرکز ملی فضای مجازی، بر محتوای مغایر با سیاست های جمعیتی در بستر فضای مجازی و تولیدات رسانه ای - هنری بویژه سینمایی تئاتر و نشر آثار نظارت نموده و اقدام قانونی لازم را جهت رسیدگی به تخلف انجام دهند.

تبصره «۷» - کلیه واحدهای تولیدی، توزیعی و خدماتی مکلفند نسبت به درج عباراتی با محتوای حمایت از فرزندآوری در بسته بندی محصولات و کالاهای مربوطه اقدام نمایند.

ماده ۵ - ستاد اجرایی ملی جمعیت مکلف است به منظور اهدای سالانه «جایزه ملی جوانی جمعیت» نسبت به تدوین شاخص های ارزیابی و سنجش به تفکیک بخش های خانواده؛ رسانه؛ سازمان های مردم نهاد؛ دستگاه های اجرایی، مدیران، شرکت ها و موسسات خصوصی، اقدام نموده و مبتنی بر گزارش ارائه شده از نهادهای ذی ربط نسبت به اعطای جایزه ملی جوانی جمعیت اقدام نماید.

ماده ۶ - سازمان تبلیغات اسلامی مکلف است به منظور ترویج و تسهیل در ازدواج جوانان نسبت به صدور مجوز، آموزش، حمایت، ارزیابی و نظارت بر سازمان های مردم نهاد فعال در حوزه همسریابی بپردازد. هرگونه فعالیت مراکز همسریابی بویژه در بستر فضای مجازی خارج از شمول این حکم، ممنوع و غیرقانونی است.

ماده ۷ - وزارت کشور، وزارت ورزش، وزارت ارشاد و سازمان تبلیغات و سایر نهادهای ذیربط مکلف اند سی درصد از بودجه حمایتی از سازمانهای مردم نهاد و تشکلهای فرهنگی را به سمن هایی که در جهت کاهش سن ازدواج، تسهیل ازدواج جوانان، تشویق به فرزندآوری و استحکام خانواده با رویکرد دینی تشکیل شده، اختصاص دهند و گزارش عملکرد فعالیت های صورت گرفته علاوه بر ارائه به ستاد اجرایی ملی جمعیت، به صورت عمومی نیز باید منتشر گردد.

ماده ۸- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است نسبت به آموزش و توجیه تمام کادر شبکه های بهداشت و درمان کشور در راستای تشویق مردم نسبت به فرزندآوری بیشتر، زایمان طبیعی، تبیین ضرورت رشد جمعیت، منع سزارین غیر ضروری و ارائه محتوای علمی و انگیزشی مناسب به آن ها اقدام نماید.

تبصره؛ وزارت بهداشت مکلف است ضمن اجرای طرح تکریم ارباب رجوع در کلیه شبکه های بهداشت و درمان، زیرساخت لازم برای نظرسنجی و بازخوردگیری مراجعین نسبت به رفتارهای شبکه ی بهداشتی و درمانی با مادران باردار، تهیه و اجرا نماید و نتایج نظرسنجی را به صورت برخط در دسترس عموم قرار دهد.

ماده ۹- وزارت راه و شهرسازی و کلیه شهرداری ها مکلفند از طریق سازمان های متولی تبلیغات محیطی در سطح شهرها، راه های مواصلاتی و سایر اماکن عمومی، یک سوم ظرفیت اسمی سالانه تبلیغات محیطی را که جهت تبلیغات فرهنگی در نظر گرفته شده، به موضوع ازدواج، فرزند آوری و پویا سازی جمعیت و تعالی نهاد خانواده اختصاص دهند.

تبصره ۱- تامین و تبلیغات تولید محتوای محیطی مذکور مبتنی بر خط مشی های ستاد عالی جمعیت بر عهده حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی می باشد.

تبصره ۲- سازمان های متولی تبلیغات محیطی موظفند یک سوم از ظرفیت این ماده را با نظارت سازمان تبلیغات اسلامی در اختیار گروه های مردمی غیر انتفاعی که در حوزه ازدواج و خانواده فعالیت می کنند قرار دهد.

ماده ۱۰- دولت مکلف است از طریق صندوق های رفاه دانشجویی شش ماه پس از لازم الاجرا شدن این قانون، برای دانشجویان متأهل فاقد مسکن که کارمند دولت نباشند نسبت به پرداخت ودیعه مسکن مشروط به قرارداد رسمی اجاره در تهران ۷۰ میلیون تومان، در کلان شهرها ۵۰ میلیون تومان و سایر شهرها ۴۰ میلیون تومان از طریق پیش بینی در بودجه سنواتی اقدام کند. افزایش سالانه متناسب با نرخ تورم اعمال می شود.

ماده ۱۱ - کلیه دانشگاهها و مراکز آموزش عالی مکلفاند متناسب با برآورد نیاز متاهلین، نسبت به هزینه کرد ۱۰ درصد از درآمد اختصاصی سالانه و ۱۰ درصد از اعتبارات تملک دارایی سرمایه ای خود جهت تأمین خوابگاه متاهلین بدون رعایت ضوابط و تشریفات کمیسیون ماده ۱۰۰ شهرداری و بدون تغییر کاربری اقدام کنند.

تبصره ۱- سازمان نظام مهندسی مکلف است که دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی را معاف از پرداخت هزینه های مستقیم این سازمان از جمله صدور مهر سبز، عدم خلاف، شناسه فنی-ملکی به منظور احداث مسکن مناسب دانشجویان متأهل، نماید.

تبصره ۲- دانشگاه ها مکلف اند با همکاری سازمان اوقاف و امور خیریه و سازمان مسکن و شهرسازی به جهت استفاده از ظرفیت های مردمی، برای احداث مسکن ویژه دانشجویان و طلاب اقدام نموده و استفاده از زمین های اوقافی و آستانه ای با رعایت موازین شرعی را برنامه ریزی نموده و فعالیت هایی جهت ترویج فرهنگ وقف خانواده تعریف کنند.

تبصره ۳- وزارت راه مکلف است با همکاری وزارت علوم و حوزه های علمیه ظرف مدت ۵ سال از محل تسهیلات بانکی و منابع توسعه مسکن برای احداث مسکن مناسب دانشجویی و طلاب متأهل دارای فرزند اقدام نموده و گزارش سالانه اقدامات انجام شده به صورت عمومی منتشر شود.

تبصره ۴ - کلیه مراکز آموزش عالی مکلف اند اماکن و ساختمان های مازاد را در حد نیاز به خوابگاه های متاهلی اختصاص دهند.

ماده ۱۲ - بانک مسکن مکلف است نسبت به پرداخت وام خرید و ساخت و جعاله مسکن برای خانواده های دارای حداقل ۳ فرزند زیر ۲۰ سال سن با سقف دو برابر مصوب سایرین، افزایش دوره بازپرداخت به ازای هر فرزند ۲ سال و بدون ارتقا سود

اقدام نماید. اخذ مجدد تسهیلات مذکور موضوع این حکم، مشروط به تسویه تسهیلات سابق برای مشمولین این حکم مجاز است.

ماده ۱۳- کلیه دستگاههای اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و دستگاههای موضوع ماده ۲۹ قانون برنامه ششم توسعه مکلف اند:

الف- در جذب، بکارگیری و استخدام نیروی جدید به ازای تأهل و داشتن هر فرزند یکسال تا حداکثر ۵ سال به سقف محدوده سنی موضوع ماده ۴۲ قانون مدیریت خدمات کشوری اضافه کنند.

ب- در ارتقای شغلی و تبدیل وضعیت استخدامی کارکنان امتیازی به ازای تأهل و تولد هر فرزند در نظر بگیرند.

ت- حق اخراج و یا اعلام عدم نیاز مستخدم شاغلان دارای حداقل ۳ فرزند را به جز در اجرای قانون رسیدگی به تخلفات اداری ندارند.

ث- کارمندانی که صاحب فرزند سوم تا پنجم می شوند از یک پایه یا گروه تشویقی برخوردار خواهند شد. در صورتی که پدر و مادر هر دو شاغل باشند، امتیاز به مادر تعلق خواهد گرفت.

تبصره- دولت موظف است نسبت به کارفرمایان بخش خصوصی که افراد دارای حداقل ۳ فرزند را به کار می گیرند از ظرفیت مواد ۸۴ و ۱۰۱ قانون مالیات های مستقیم استفاده نماید.

ماده ۱۴- ماده ۷۶ «قانون کار» مصوب ۲۹ / ۸ / ۱۳۶۹ با اصلاحات و الحاقات بعدی و ماده ۳ قانون تغذیه با شیر مادر و حمایت از مادران در دوران شیردهی مصوب ۲۲ / ۱۲ / ۱۳۷۴ با اصلاحات و الحاقات بعدی نسخ و به شرح ذیل اصلاح می شود:

دستگاه های اجرایی موضوع ماده ۵ قانون خدمات کشوری مصوب ۸ / ۷ / ۱۳۸۶ و دستگاههای موضوع ماده ۲۹ قانون برنامه ششم توسعه و بخش های غیر دولتی و مشمولان قانون کار مکلفند به گونه ای اقدام کنند که احکام موارد زیر تحقق یابد:

الف- مدت مرخصی زایمان با پرداخت تمام حقوق و فوق العاده های مرتبط به نه ماه تمام افزایش یابد. در صورت درخواست مادر تا دو ماه از این مرخصی در ماه های پایانی بارداری قابل استفاده است

ب- مرخصی زایمان برای وضع حمل های دو قلو و بیشتر دوازده ماه با استفاده از حقوق و فوق العاده های مرتبط تعیین می شود.

پ- تامین امنیت شغلی مادران از قبیل حفظ پست سازمانی یا اختصاص پست همتراز پس از پایان مرخصی زایمان و در حین شیردهی (موضوع قانون ترویج تغذیه با شیر مادر) در این دوران نقل و انتقال و تغییر شغل بدون درخواست مادر شاغل ممنوع است.

ت- ممنوعیت اجبار شیفت شب برای مادران شاغل باردار و هم چنین مادران دارای فرزند شیرخوار تا ۲ سال و پدران صاحب نوزاد تا سه ماه سن در مشاغلی که نیازمند شیفت شب می باشند.

ث- اعطای دورکاری در مشاغلی که امکان دورکاری در آن ها فراهم است به مادران باردار حداقل ۴ ماه در دوران بارداری فراهم شود.

ج- به منظور حمایت از مادران و مشارکت در مراقبت از نوزاد پس از زایمان مادر اعم از شاغل و غیرشاغل پدر میتواند از دو هفته مرخصی با استفاده از حقوق و فوق العاده های مرتبط بدون کسر از مرخصی استحقاقی و بدون امکان ذخیره سازی بهره مند شود. برای پدران دارای فرزند دوقلو و بیشتر این مدت یک ماه می باشد.

چ- مادران شاغل می توانند از سقف مرخصی استعلاجی خویش برای موارد بیماری فرزند زیر ۷ سال سن خود با ارائه گواهی پزشکی استفاده کنند.

مادران شاغلی که از زمان لازم الاجرا شدن این قانون فرزند به دنیا خواهند آورد به ازای هر فرزند، می توانند از یک سال کاهش در سن بازنشستگی برخوردار شوند و مادران دارای سه فرزند و بیشتر می-توانند با هر میزان سابقه کار با همان میزان سنوات بازنشسته شوند.

تبصره ۱- دولت مکلف است از محل در آمد ماده ۵۸ این قانون از سوی دولت در ردیف بودجه سنواتی پیش بینی و به سازمان تامین اجتماعی تخصیص می گردد.

تبصره ۲- مرخصی استعلاجی و بدون حقوق در این ماده قابل بازخرید نیست و حداکثر تا شش سالگی کودک قابل استفاده است.

تبصره ۳- وزارت کار موظف است شش ماه پس از لازم الاجرا شدن این قانون آیین-نامه-ای را جهت امکان حضور منعطف، کاهش ساعات کار، دورکاری و نیمه-وقت شدن مادران دارای دو فرزند و بیشتر را تهیه و اجرا نماید.

ماده ۱۵- دولت مکلف است نسبت به افزایش ضریب ریالی سالانه حقوق و مزایای مستمر شاغلان و وظیفه بگیران مشمول قانون مدیریت خدمات کشوری و حقوق و حقوق کارمندان مشمول قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت مصوب ۱۳/۶/۱۳۷۰ با اصلاحات و الحاقات بعدی و سایر حقوق بگیران دستگاه های اجرایی موضوع ماده ۲۹ قانون برنامه ششم توسعه و دستگاههای موضوع ماده ۱ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه و صندوق های بازنشستگی وابسته به دستگاه های اجرایی و مستمری ها و سایر حمایت های متناسب با آن به شرح ذیل اعمال شود:

الف) فرد مجرد با ضریب ۱

ب) فرد متاهل با ضریب ۱.۱ که به ازای داشتن هر فرزند ۵ صدم اضافه می شود

ماده ۱۶- کلیه موسسات آموزش عالی اعم از حوزوی و دانشگاهی مکلف اند:

الف- با تقاضای کتبی مادران باردار همراه گواهی پزشک متخصص معتمد جهت مرخصی یک نیمسال تحصیلی قبل از زایمان موافقت نمایند.

ب- با تقاضای مرخصی مادران دارای فرزند زیر دو سال حداکثر تا چهارنیمسال تحصیلی بدون احتساب در سنوات تحصیلی موافقت نمایند.

پ- با تقاضای دانشجویان باردار یا دارای فرزند جهت میهمانی به نزدیک-ترین مرکز دانشگاهی همپراز مورد تقاضا موافقت نمایند.

ت- با تقاضای مادران باردار یا دارای فرزند زیر سه سال جهت آموزش مجازی یا غیرحضوری تا ۵۰ درصد از واحدهای دروس نظری دوره تحصیل موافقت نمایند.

ماده ۱۷ - کلیه مراکز و موسسات آموزش عالی که اقدام به جذب هیأت علمی می نمایند مکلفند:

الف- در جذب هیأت علمی دو سال به ازای داشتن هر فرزند به سقف مجاز شرایط سنی، برای زنان و مردان اضافه نمایند.

ب- برای ارتقاء اعضای هیات علمی به ازای تولد هر فرزند دو سال به حداکثر زمان مجاز برای ارتقاء افزوده می شود.

ماده ۱۸- مادران دارای حداقل سه فرزند از گذراندن طرح عمومی و تخصصی پزشکی، دندانپزشکی دارو سازی معاف می باشند. بانوان دارای ۲ فرزند نیز حق دارند طرح خود را در محل زندگی همسر و فرزندان خود بگذرانند و بانوان دارای یک فرزند یا بانوان متأهل بدون فرزند نیز نسبت به دانشجویان مجرد در انتخاب محل گذراندن طرح خود به ترتیب مذکور در اولویت هستند.

ماده ۱۹- وزارتخانه های علوم و بهداشت و دانشگاه های آزاد موظفند از تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون هر ساله حداقل ۲ درصد از اعتبارات پژوهشی و تحقیقاتی خود را به مطالعات، تحقیقات و پژوهشهای مرتبط با خانواده و جمعیت در راستای اولویت های پژوهشی که هر ساله از سوی ستاد عالی جمعیت تعیین می شود اختصاص دهند و فهرست طرح ها، پروژه های تحقیقاتی، پژوهشگران و نتایج بدست آمده را بصورت عمومی منتشر و همراه با گزارش ۶ ماهه به ستاد عالی جمعیت اعلام نمایند.

تبصره- وزارت علوم، بهداشت و دانشگاه آزاد موظف است تا از پایان نامه های مقاطع تحصیلات تکمیلی در راستای موضوعاتی که به عنوان اولویت های پژوهشی توسط ستاد ملی جمعیت تعیین شده اند، حمایت ویژه کند.

ماده ۲۰- معاونت علمی مکلف است از شرکت های دانش بنیان در تولید اقلام و تجهیزات مورد نیاز برای درمان ناباروری حمایت کند.

ماده ۲۱- در اجرای بند (الف) ماده (۷۰) قانون برنامه ششم توسعه، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با همکاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف است کلیه مادران فاقد پوشش بیمه ای را طی دوران بارداری و شیردهی و کودکان (اعم از متولدین رحم اجاره ای و فرزندخواندگی) را تا سن ۵ سال (معادل ۵۹ ماه و ۲۹ روز) تحت پوشش خدمات درمان پایه بیمه ای قرار دهد. دریافت حق بیمه بر اساس آزمون وسیع خواهد بود.

ماده ۲۲- سازمان های بیمه گر مکلف هستند مراقبت مستمر مامایی توسط پزشک عمومی با همکاری ماماها را در قالب خدمات درمان بیمه ای که استاندارد آن توسط وزارت بهداشت تعیین می گردد قرار دهند.

ماده ۲۳- وزارت کار، تعاون و رفاه اجتماعی مکلف است با همکاری وزارت بهداشت، کمیته امداد امام خمینی (ره)، سازمان بهزیستی، ستاد اجرایی فرمان امام خمینی (ره) ، مادران باردار، شیرده و دارای کودک زیر پنج سال را بر اساس آزمون وسیع شناسایی کرده و خدمات سبد تغذیه رایگان و بسته بهداشتی-درمانی به آنها اختصاص دهد.

تبصره «۱»: وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است محتوای سبد تغذیه ای و بسته بهداشتی را برای ماههای مختلف بارداری و شیردهی، حداکثر تا سه ماه پس از ابلاغ این قانون تعیین کند.

تبصره «۲» - وزارت کار، تعاون و رفاه اجتماعی مکلف است به خانواده هایی که تحت پوشش نهادهای حمایتی نمی باشند و استحقاق آنها از طریق «آزمون وسیع» بررسی و تأیید می شود سبد تغذیه و بسته بهداشتی درمانی ماهانه اختصاص دهد.

ماده ۲۴- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است با استقرار سامانه ی تسهیلات قرض الحسنه فرزند، از طریق کلیه بانک ها و موسسات اعتباری از محل پس انداز و جاری قرض الحسنه نظام بانکی نسبت به پرداخت «تسهیلات قرض الحسنه تولد فرزند» به پدر یا مادر با اولویت سرپرست خانوار اقدام نمایند. مبلغ این تسهیلات برای تولد فرزند اول مادر صد میلیون ریال، فرزند دوم مادر، دویست میلیون ریال و برای تولد فرزند سوم مادر، سیصد میلیون ریال، فرزند چهارم ، چهارصد میلیون ریال و فرزند پنجم پانصد میلیون ریال بدون الزام به سپرده گذاری مشمولان با ۶ ماه دوره تنفس و دوره بازپرداخت پنج ساله در سال نخست اجرای این قانون تعیین می شود.

تبصره ۱: در تسهیل اجرای این حکم، تسهیلات ازدواج جوانان مقرر در قوانین بودجه سنواتی به افراد بالای ۵۰ سال سن، تعلق نمی‌گیرد.

تبصره ۲: افزایش مبلغ وام مذکور در سالهای آتی متناسب با حداقل تورم در قوانین بودجه سنواتی پیش بینی می‌شود.

تبصره ۳: در حین دوره بازپرداخت وام فرزند، چنانچه فرزند دیگری به دنیا آمد، دریافت وام قرض الحسنه برای فرزند بعدی بلامانع است.

ماده ۲۵- سازمان هدفمندی یارانه‌ها مکلف است از محل درآمدهای ناشی از حذف یارانه دهک های ششم تا دهم نسبت به افزایش یارانه فرزندان خانوارهای دهک های اول تا پنجم دارای حداقل دوفرزند تحت تکفل که سرپرست خانوار در دستگاه های دولتی شاغل نباشند به میزان ۳ برابر یارانه مصوب سایرین پرداخت نماید. در اجرای این حکم افزایش یارانه خانواده‌های نیازمند دارای فرزند چند قلو مبتنی بر معرفی سازمان بهزیستی الزامی است.

تبصره: دولت مکلف است در اجرای طرح های حمایتی از قبیل طرح حمایت معیشتی خانوار مصوب هیات وزیران به شماره ۱۳۵۵۹۳/ت ۵۷۲۹۱ مورخ ۲۲/۱۰/۱۳۹۸ و تأمین کالاهای اساسی و سایر طرح های حمایتی نسبت به افزایش دو برابری مبلغ تعیین شده برای مشمولین در ماده فوق اقدام نماید.

ماده ۲۶- معافیت مالیاتی موضوع ماده (۸۴) (۵۷) (۱۰۱) قانون مالیات های مستقیم صرفاً برای متاهلان اعمال می‌شود. نرخ مالیات بر درآمد کل درآمد کارکنان دولتی و غیر دولتی اعم از حقوق و مزایای فوق العاده (به استثنای تبصره های (۱) و (۲) و ماده (۸۶) قانون مالیات های مستقیم و با رعایت ماده (۵) قانون اصلاح پاره ای از مقررات مربوط به اعضای هیات علمی مصوب ۱۶/۱۲/۱۸۶ با اصلاحات و الحاقات بعد) و کارانه مازاد بر مبلغ مذکور به شرح ذیل اعمال می‌شود:

مشمولان دارای حداقل سه فرزند با ضریب ۰.۷

مشمولان دارای ۲ فرزند با ضریب ۰.۸

مشمولان دارای یک فرزند با ضریب ۰.۹

ماده ۲۷- دولت مکلف است حداکثر شش ماه پس از لازم الاجرا شدن این قانون نسبت به تشکیل صندوق بیمه عمر و سرمایه گذاری مادران خانه دار غیرشاغل ۳ فرزند و بیشتر ساکن مناطق روستایی و عشایری با پرداخت ۷۰ درصد حق بیمه عمر و سرمایه گذاری و مشارکت ۳۰ درصد خانواده اقدام نماید.

الف- به ازای تولد هر فرزند ۲ سال حداکثر تا فرزند پنجم مجموعاً ۶ سال به سوابق بیمه ای افزوده می‌شود.

ب- خانواده های تحت پوشش کمیته امداد و بهزیستی سهم خانواده تحت نهادها پرداخت می‌شود.

پ- مادران دارای سه فرزند و بیشتر پیش از سن چهل سالگی می‌توانند از مزایای این طرح استفاده کنند.

ماده ۲۸- وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است با همکاری سازمان بورس و اوراق بهادار نسبت به تاسیس صندوق «سرمایه گذاری آینده-ی فرزندان» اقدام نماید.

تبصره ۱- صندوق موضوع این ماده از نوع صندوق سرمایه گذاری در سهام است و مطابق با ضوابط سازمان بورس و اوراق بهادار فعالیت می‌کند.

تبصره ۲- دولت مکلف است به ازای هر فرزند که از ابتدای سال ۱۳۹۹ متولد شده است ده میلیون ریال یا معادل ریالی آن از سهام پذیرش شده خود در بازار سهام (بورس تهران و یا فرابورس ایران) را به صورت بلاعوض به صندوق سرمایه گذاری تخصیص بدهد و معادل آن واحدهای صندوق های سرمایه گذاری به افراد تازه متولد شده اختصاص یابد.

تبصره ۳- هر سال به میزان نرخ تورم سالانه اعلامی مرکز آمار ایران به مبلغ اشاره شده در تبصره ۲ این ماده اضافه می گردد.

تبصره ۴- هزینه های مدیریت صندوق و ارکان آن از محل سود حاصل از سرمایه گذاری تامین می شود.

تبصره ۵- توضیح منابع مالی حاصل از فروش حق تقدم سهام و سود تقسیمی بنگاههای سرمایه پذیر به دارندگان واحدهای سرمایه گذاری صندوق ممنوع است و صندوق مکلف است منابع مزبور را بر اساس ضوابط صندوق های سرمایه گذاری سهام ، سرمایه گذاری کند.

تبصره ۶- دارندگان واحدهای صندوق سرمایه گذاری صرفا پس از ازدواج مجاز هستند که واحدهای سرمایه گذاری خود را به فروش (ابطال) برسانند در صورت عدم ازدواج فرد تا ۲۴ سالگی صندوق موظف است با درخواست فروش (ابطال) دارنده واحد صندوق موافقت کند. صندوق سرمایه گذاری مکلف است حداکثر تا یک ماه پس از درخواست فروش (ابطال) واحدهای صندوق سرمایه گذاری وجوه را به حساب وی واریز کند.

تبصره ۷- وزارت اقتصاد مکلف است به همکاری سازمان بورس و اوراق بهادار حداکثر تا سه ماه پس از لازم الاجراشدن این قانون آئین نامه اجرایی این ماده را تدوین نماید.

ماده ۲۹ - وزارت بهداشت مکلف است راهنما و دستورالعمل هماهنگ کشوری برای پیشگیری، غربالگری، تشخیص به هنگام و درمان افراد نابارور و در معرض ناباروری را با بهره گیری از دانش اساتید زنان و مامائی، نازایی، کلیه و مجاری ادراری، بهداشت خانواده، غدد، تغذیه و اساتید متخصص طب سنتی ایرانی و سایر رشته های مرتبط در قالب نظام سطح بندی خدمات با رویکرد بروزرسانی، حداکثر شش ماه پس از لازم الاجراشدن این قانون، تدوین، لازم الاجراشدن و اجرا نماید

ماده ۳۰ - وزارت بهداشت با همکاری وزارت رفاه و سازمان های بیمه گر مکلف است برنامه ها و اقدامات لازم را برای برخورداری همه زوج هایی که علی رغم اقدام به بارداری به مدت یک سال یا بیشتر، صاحب فرزند نشده اند، از برنامه های معاینه، بیماریابی (غربالگری)، تشخیص علت ناباروری و درمان آن تحت پوشش بیمه های پایه (حداکثر فرانشیز ده درصد ۱۰٪ بدون محدودیت زمان و دفعات تا حصول فرزندآوری موفق) به عمل آورد.

تبصره «۱»: برای افراد بالای ۳۵ سال مدت مذکور در ماده فوق، شش ماه خواهد بود.

تبصره «۲»: کسانی که دچار سقط مکرر شده اند، مشمول ماده فوق هستند.

تبصره «۳»: وزارت بهداشت مکلف است افراد مشمول این قانون که تحت پوشش بیمه - قرار ندارند، از طریق بیمه سلامت، تحت پوشش بیمه قرار دهد.

تبصره «۴» - شورای عالی بیمه موظف است ظرف مدت حداکثر شش ماه پس از ابلاغ قانون ، بسته خدمات پایه خود را به گونه ای تعریف نماید که شامل کلیه اقدامات مذکور در درمان ناباروری اولیه و ثانویه گردد.

ماده ۳۱ - وزارت بهداشت مکلف است حداکثر ظرف مدت یک سال پس از لازم الاجرا شدن قانون، نسبت به راه اندازی حداقل یک مرکز تخصصی درمان ناباروری در دانشگاه های علوم پزشکی فاقد مرکز در قالب نظام سطح بندی خدمات متناسب با الگوی جمعیتی، و تجهیز سایر مراکز موجود اقدام نماید.

تبصره ۱ - وزارت بهداشت مکلف است اقدامات لازم را برای افزایش ظرفیت پذیرش دانشجو در رشته تخصصی ناباروری (فلوشیپ) و سایر رشته های مرتبط به عمل آورد به گونه ای که کمبود نیروی متخصص در این زمینه حداکثر تا ۵ سال پس از لازم الاجرا شدن قانون با توجه به نیاز مراکز در تمام مراکز ناباروری سراسر کشور برطرف گردد.

تبصره ۲ - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است شرایط استفاده از انجماد (فریز) سلول های جنسی را قبل رادیوتراپی، پرتودرمانی و شیمی درمانی و یا موارد یائسگی زودرس برای افراد مبتلا به بیماریهای صعب العلاج و سرطان طبق تشخیص و تجویز پزشک فراهم آورد

ماده ۳۲- هر گونه خرید، فروش و ارایه توزیع یارانه ای اقلام مرتبط با پیشگیری از بارداری و کارگذاشتن اقلام پیشگیری در شبکه بهداشتی درمانی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی ممنوع می باشد.

تبصره ۱- وزارت بهداشت مکلف است حداکثر سه ماه پس از لازم الاجرا شدن قانون، منطبق بر منابع معتبر پزشکی دستورالعمل مواردی را که بارداری خطر جانی برای مادر دارد تهیه و با تصویب ستاد عالی جمعیت اجرایی نماید. اقلام تجویزی به تشخیص پزشک متخصص تحت پوشش بیمه پایه قرار می گیرد.

ماده ۳۳- عقیم سازی ممنوع است. وزارت بهداشت موظف است حداکثر سه ماه پس از لازم الاجرا شدن قانون، منطبق بر منابع معتبر پزشکی دستورالعمل مواردی را که بارداری خطر جانی برای مادر دارد تهیه و با تایید ستاد عالی جمعیت اجرایی نماید. عقیم سازی زنان در این موارد صرفاً در مراکز درمانی دولتی مجاز می باشد.

تبصره- هرگونه تجویز یا اقدام پزشکی برخلاف پروتکل های ابلاغی وزارت بهداشت و درمان که منجر به ناباروری موقت شود و بازگشت آن با دشواری همراه باشد، مشمول پیگرد قانونی می گردد.

ماده ۳۴- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است امکان زایمان طبیعی با کیفیت در بیمارستان ها و زایشگاه های دولتی را به گونه ای فراهم کند که برای افراد تحت پوشش بیمه و افراد فاقد پوشش بیمه ای به صورت کامل رایگان انجام شود و متناسب با آمایش سرزمینی ظرف حداکثر ۲ سال پس از ابلاغ این قانون با توجه به استانداردهای سطح بندی ارایه خدمات هر مرکز بهداشت شهرستان، حداقل یک مرکز زایشگاهی را برای فراهم کردن، امکان انواع زایمان طبیعی استاندارد و ایمن را برای زنان در سراسر ایجاد و تجهیز نماید.

ماده ۳۵ - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است با رویکرد افزایش رشد جمعیت و تأکید بر اثرات مثبت بارداری، فواید فرزندآوری و زایمان طبیعی حداکثر تا یک سال پس از لازم الاجرا شدن این قانون، نسبت به تغییر، اصلاح، تکمیل و بروزرسانی علمی متون و منابع آموزشی، بازآموزی و تربیت کادر و ارائه دهندگان این آموزش ها اقدام نماید و با آموزش کارکنان شبکه بهداشت و درمان برای مراجعین در تمامی بازه های سنی فیزیولوژیک باروری، به ازای تولد فرزند دوم تا پنجم در جمعیت تحت پوشش، به بهورزان، مراقبان سلامت و کادر مرتبط به صورت افزایش پلکانی، کارانه پرداخت نماید.

ماده ۳۶- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است با همکاری وزارت ارتباطات و نهادهای عمومی غیردولتی از جمله ستاد اجرایی فرمان حضرت امام (ره) و بنیاد مستضعفان حداکثر ۳ ماه پس از تصویب این قانون نسبت به ایجاد زیست بوم (پلتفرم) جامع خدمات سلامت از راه دور برای مادران باردار با ارائه خدمات آموزشی و مشاوره ای، بهداشتی، تغذیه ای و مراقبتی لازم در طول دوران بارداری و شیردهی بصورت رایگان اقدام کند. وزارت ارتباطات مکلف است زیرساخت های لازم و پشتیبانی از شبکه ارتباطی موضوع این حکم را ظرف مدت حداکثر ۳ ماه پس از لازم الاجرا شدن این قانون فراهم نماید.

ماده ۳۷- قوه قضائیه با همکاری وزارت بهداشت و حوزه علمیه موظف است حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از لازم الاجراشدن این قانون، برنامه مقابله با سقط غیر قانونی جنین و اصلاح مقررات مرتبط را تهیه و اجرا نماید.

ماده ۳۸- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است طی شش ماه از لازم الاجراشدن این قانون، ضمن استقرار سامانه جامع اطلاعات باروری، بارداری و زایمان کشور، کلیه مراکز بهداشتی، درمانی، آزمایشگاهها، مراکز درمان ناباروری و مراکز رادیولوژی اعم از دولتی و غیردولتی را مکلف نماید نسبت به ثبت اطلاعات همه مراجعین اقدام کند.

تبصره ۱- وزارت بهداشت موظف است دسترسی مستقیم به این سامانه را برای ستاد عالی و اجرایی ملی جمعیت، مجلس، سازمان پزشکی قانونی و وزارتات کشور فراهم نموده و گزارش شش ماهه موارد فوق را به مراجع ذی صلاح ارایه دهد.

تبصره ۲- هر یک از مراکز مذکور که بعد از یک سال از لازم الاجراشدن قانون در این سامانه ثبت نشده باشند، در مرحله اول به اخطار کتبی، در مرحله دوم تعلیق سه ماهه و در مرحله سوم به سلب مجوز محکوم می‌شوند.

ماده ۳۹- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است حداکثر سه ماه پس از لازم الاجراشدن این قانون راهنمای مکتوب حفظ، مراقبت و سلامت جنین را پس از تایید ستاد عالی جمعیت، با توزیع در کلیه مراکز تشخیصی، بهداشتی، درمانی اعم از دولتی و غیردولتی در اختیار مادر قرار دهد.

ماده ۴۰- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است حداکثر سه ماه پس از لازم الاجراشدن این قانون، کلیه «دستورالعملهای داخلی» مرتبط با بارداری و سلامت زنان که ممکن است عوارضی برای مادر یا جنین ایجاد کند و یا این که کادر درمانی یا مادر را به سقط جنین توصیه یا راهنمایی می‌کند، مورد بازنگری قرار داده و پس از تایید ستاد عالی جمعیت به اجرا درآورد.

تبصره - در مواردی که برای مادران در دسته با ریسک بالا نیاز به مراحل تکمیل غربالگری می باشد، هزینه های آن تحت پوشش بیمه های پایه قرار می گیرد.

ماده ۴۱- وزارت بهداشت مکلف است با بازنگری دستورالعمل ها و متون آموزشی و ترویجی خود در جهت افزایش باروری، هزینه های روحی، روانی و اقتصادی دوران بارداری را کاهش دهد و القای هرگونه ترس و هراس نسبت به امر بارداری ذیل عباراتی از قبیل پرخطر و ناخواسته ممنوع می باشد.

ماده ۴۲- توزیع، نگه‌داری و حمل داروهای سقط جنین فقط برای مصرف در مراکز درمانی بیمارستانی، مجاز است و تحویل آن توسط مسوول داروخانه یا هر یک از کارکنان داروخانه یا مراکز درمانی یا هر فرد دیگری، به اشخاص، جرم محسوب شده و مسوول فنی و تحویل دهنده هر دو مجرم محسوب می‌شوند و به جمیع مجازاتهای درجه ۵ محکوم خواهد شد.

ماده ۴۳- مدیران و عوامل موثر در بسترهای مجازی معرفی کننده‌ی مراکز و افراد مشارکت کننده در سقط، در مرحله‌ی اول به تذکر کتبی و در مرحله‌ی دوم به جریمه‌ی نقدی به مبلغ یک میلیارد ریال و در مرحله‌ی سوم به حبس تعزیری درجه ۶ محکوم می‌شوند.

ماده ۴۴- سازمان بازرسی کل کشور موظف است با همکاری وزارت بهداشت، نیروی انتظامی و سازمان های نظام پزشکی و پزشکی قانونی و دستگاه های امنیتی، سامانه همگانی ویژه ای جهت گزارش مردمی متخلفان فروش داروهای سقط، مشارکت در سقط غیرقانونی، سایتها و بسترهای مجازی معرفی کننده‌ی مراکز و افراد مشارکت کننده در سقط، توصیه‌های کادر

بهداشتی و درمانی خارج از چارچوب کمیسیون سقط، شناسایی عناصر ترویج-دهنده-ی سقط عمدی را ایجاد و متخلفین را به مراجع قضائی معرفی نماید.

ماده ۴۵- سازمان ثبت احوال مکلف است نسبت به صدور «کارت مادرانه» برای کلیه مادرانی مربوط به خانواده های دارای حداقل سه فرزند با دوره اعتبار ۱۰ ساله اقدام کند. در صورت بدنیا آوردن فرزند بعدی دوره اعتبار کارت به مدت ۵ سال تمدید می شود.

دستگاه های ذی ربط موظفند اقدامات ذیل را برای مشمولان به همراه اعضای خانواده انجام دهند:

الف) نیم بها بودن ورودی کلیه اماکن و بناهای تاریخی - فرهنگی و موزه های تابعه وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی، گردشگری و دستگاههای اجرایی موضوع ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری.

ب) نیم بها بودن خدمات حمل و نقل عمومی شهری و تعرفه های فرهنگی، ورزشی و تفریحی شهرداری ها و دستگاههای اجرایی موضوع ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری.

ج) نیم بها بودن بلیط سینماها هر ماه یکبار با انتشار فهرست سینماهای مربوطه از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد

د) تخفیف ۲۰ درصدی دوره های آموزشی، تربیتی و هنری کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان برای استفاده فرزندان

ه) تخفیف ۲۰ درصدی شهریه فرزندان محصل در مدارس و مراکز آموزشی غیرانتفاعی موضوع قانون تأسیس و اداره مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی غیردولتی.

ماده ۴۶ - هماهنگی و نظارت بر اجرای این قانون منطبق بر شرایط زیر خواهد بود:

الف- در راستای اجرایی سازی تبصره (۱) بند ۱۵ راهبرد کلان چهارم نقشه مهندسی فرهنگی کشور، بمنظور راهبری، برنامه ریزی و نظارت و ارزیابی کلان مفاد این قانون، ستاد اجرایی ملی جمعیت به ریاست رئیس جمهور تشکیل و با همکاری دستگاه های ذیربط، نسبت به تهیه برنامه عمل با تقسیم کار ملی و دستورالعملهای لازم اقدام و گزارش عملکرد را هر شش ماه به شورای عالی انقلاب فرهنگی و مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

ب) در اجرای راهبرد کلان چهارم نقشه مهندسی فرهنگی کشور، ستاد عالی سیاستگذاری و نظارت راهبردی جمعیت در شورای عالی انقلاب فرهنگی به منظور، بررسی و مطالعه، راهبری، رصد و نظارت و دریافت گزارش عملکرد دستگاه های ذی ربط و ارزیابی آن ها تعیین می گردد. این ستاد ارزیابی خود را از میزان تحقق قانون هر شش ماه یک بار به مجلس شورای اسلامی به عنوان شاخص عملکرد دستگاهها ارائه می نماید. روسای دستگاه ها و نهاد ها ملزم به ارائه گزارش و پاسخگویی اجرای این قانون و مصوبات ستاد سیاستگذاری و نظارت راهبردی جمعیت به مجلس شورای اسلامی و سایر نهاد های نظارتی خواهند بود

ب- استانداران مکلف هستند از طریق شورای برنامه-ریزی و توسعه استان موضوع ماده (۳۱) قانون احکام دائمی برنامه-های توسعه کشور مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۴، راهبری، برنامه ریزی، هماهنگی بین بخشی و نظارت و ارزیابی در سطح استان را برعهده گیرند و ضمن پیگیری تحقق مفاد این قانون، برنامه-ریزی جامع را در حوزه بازتوزیع فضایی و جغرافیایی جمعیت متناسب با ظرفیت-های زیستی، حفظ و جذب جمعیت در روستاها، مناطق مرزی و کم-تراکم و برنامه-ریزی در راستای مدیریت مهاجرت به داخل و خارج از منطقه با هدف اجرای سیاست-های کلی جمعیت و معیارها و شاخص های مصوب ستاد اجرایی

ملی جمعیت انجام دهند. این امر در سطح شهرستان از طریق کمیته برنامه ریزی و توسعه شهرستان بر عهده فرماندار می باشد.

تبصره ۳- وزارت کشور مکلف است هر ساله به رصد مداوم میزان موالید و نرخ باروری کل در کشور پرداخته و برنامه ها و راهبردهای متناسب برای ارتقای وضعیت هر استان را در زمینه بهبود نرخ باروری کل انجام دهد.

ماده ۴۷- دولت مکلف است جهت اجرای احکام این قانون، بودجه لازم را در بودجه سنواتی از محل درآمدهای ذیل تامین نماید:

- الف- ۱۰۰ درصد از سود سهم دارایی های صندوق «سرمایه گذاری آینده سی فرزندان»
- ب- ۱۰ درصد منابع حاصل از اجرای ماده (۳۷) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)، (مالیات سلامت)
- ت- ۵۰ درصد منابع حاصل از اجرای تبصره «۴» ماده (۹۴) قانون برنامه ششم توسعه
- ث- ۵۰ درصد منابع حاصل از مالیات بر خانه های خالی
- ج- ۱۰ درصد محل حذف یارانه دهک های پردرآمد
- ح- ۳۰ درصد منابع حاصل از اجرای ماده (۷۳) قانون برنامه ششم توسعه
- خ- ۵۰ درصد محل حذف معافیت های مالیاتی اشخاص موضوع ماده ۱۳۴ قانون مالیات های مستقیم
- د- ۱۰۰ درصد محل افزایش ۲۰ درصدی تخلفات رانندگی
- ذ- ۳۰ درصد اجرای اصل ۴۹ قانون اساسی (درآمد حاصل از ضبط اموال نامشروع)
- ر- منابع حاصل جریمه های مذکور در متن این قانون
- ز- ۱۰۰ درصد درآمد حاصل از افزایش ۹۰۰ ریالی به تعرفه هر متر مکعب گاز مصرفی واحدهای تولیدکننده های فولاد طی یک بازه زمانی سه ساله
- س- ۱۰۰ درصد درآمد حاصل از افزایش ۱۰۰۰ ریال به ازای هر متر مکعب فروش آب شرب شهری مشترکان پرمصرف آب از طریق شرکتهای آبفای شهری و واریز به حساب خزانه
- ش- ۱۰۰ درصد درآمد حاصل از افزایش ۳ برابری جرایم کالا، تجهیزات و داروهای قاچاق
- ص- ۱۰۰ درصد جرائم تعزیرات حاصل از احتکار و گران فروشی
- ط- حذف سهمیه بنزین یارانه ای برای چهارمین خودرو و بیشتر (برای هر مالک)
- ض- کلیه دستگاههای اجرای موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و دستگاههای موضوع ماده سی (۵۰) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱) مصوب ۱۵/۸/۱۳۸۴ مکلف اند یک درصد (۱٪) از اعتبارات تخصیص یافته سی هزینه ای به استثنای فصول (۱) و (۶) و در مورد شرکتهای دولتی از هزینه های غیرعملیاتی را برای اجرای مواد این قانون بر اساس دستورالعمل های ستاد اجرایی ملی جمعیت هزینه کنند.

ماده ۴۸- به موجب این قانون، قانون تنظیم خانواده و جمعیت مصوب ۲۶ / ۲ / ۱۳۷۲ و قانون اصلاحیه آن مصوب ۲۲ / ۲ / ۱۳۸۸ و ماده واحده و تبصره ۱ قانون اصلاح قوانین تنظیم خانواده و جمعیت سال ۲۹ / ۳ / ۱۳۹۲ همچنین کلیه قوانین، ضوابط و دستورالعملهای مشوق کاهش فرزندآوری، تهدید کننده جمعیت و مرتبط با تنظیم خانواده، عقیم‌سازی و اعمال کننده محدودیت در ارائه خدمات رفاهی بر اساس تعداد فرزند و مغایر سیاست های کلی جمعیت و محدودیت‌های بند ۴ ماده ۶۸ قانون خدمات کشوری، ماده ۸۶ قانون تأمین اجتماعی، ماده ۸ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت غیرقابل اجرا بوده و نسخ میشوند.

کلیه دستگاههای اجرائی کشور مکلفند ظرف مدت شش ماه پس از لازم الاجرا شدن این قانون نسبت امکانات و بودجه های مرتبط با تنظیم خانواده را به اجرای این قانون تخصیص داده و به بازنگری و اصلاح مقررات و آیین نامه‌ها و ضوابط اداری و مالی و استخدامی مرتبط بر اساس احکام این قانون در جهت افزایش فرزندآوری اقدام و گزارش عملکرد خود را به مجلس و نهادهای ذیربط ارائه نمایند.

ماده ۴۹- در اجرای این قانون وزارت خارجه مکلف است نسبت به رعایت مفاد قانونی ذیل اقدام و گزارش عملکرد مربوطه به هر شش ماه به مجلس شورای اسلامی ارائه کند؛

الف) کلیه تعهدات بین المللی مرتبط با کاهش نرخ رشد جمعیت کشور جهت ارائه طریق به مجلس ارائه نماید

ب) ضمن رصد فعالانه عملکرد نهادهای بین المللی، در صورت مواجهه با سیاست ها و عملکرد ضد جمعیتی، دستور توقف و قطع همکاری نهاد مربوطه یا نماینده آن را در کشور فراهم آورد.

ج) هرگونه همکاری و پرداخت مالی دولت به نهادهای بین المللی که در راستای کاهش رشد جمعیت در ایران فعالیت می کنند، ممنوع می باشد.

د) برنامه ریزی جامع در حوزه مهاجرت به داخل و خارج کشور با هدف ارتقاء کیفی و کمی جمعیت در راستای سیاست های کلی جمعیت ارائه و اجرا نماید .

ماده ۵۰- چنانچه هر یک از صاحب منصبان، مستخدمین، مامورین نهادها، سازمان ها یا موسسات اعم از دولتی و یا غیر دولتی موضوع این قانون از اجرای تکالیف مندرج در این قانون خودداری یا جلوگیری نمایند به مجازات حبس یا جزای نقدی درجه ۵ قانون مجازات اسلامی و یا پرداخت ۱۰ درصد از درآمد سالانه محکوم می شوند. خسارت افرادی که بر اثر تخلف از اجرای این قانون از حق خود محروم شدند با نظر قاضی توسط متخلف یا ارگان مربوطه جبران می گردد.

تبصره ۱- مقامات موضوع مندرج در ماده ۷۱ قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب سال ۱۳۸۶ چنانچه در اجرای آن اهمال یا ترک فعل نمایند به ۵ الی ۱۵ سال محرومیت از حقوق اجتماعی (موضوع ماده ۲۶ قانون مجازات اسلامی) محکوم می شوند.

تبصره ۲- در اجرای این حکم مقام قضائی مکلف است نسبت به گزارشهای مجلس، گزارش های ستادهای عالی و اجرایی ملی جمعیت شورای عالی انقلاب فرهنگی، مدعی العموم، سازمانهای مردم نهاد و شکوائیه های مردمی بصورت خارج از نوبت رسیدگی کند و درآمد حاصله را به حساب خزانه داری کل کشور جهت اجرای این قانون واریز نماید.

تبصره ۳- سازمان بازرسی موظف است سامانه بخشی از ثبت شکایات و نظرات مردمی را به موضوع اجرای این قانون تخصیص دهد و نتایج به دست آمده از آن را به مجلس و ستادهای عالی و اجرایی ملی جمعیت و سایر مراجع ذی ربط ارائه دهد.

تبصره ۴- دستگاه های مذکور در این قانون مکلف به ارائه گزارش عملکرد شش ماهه به وزارت کشور و ستاد ملی جمعیت شورای عالی انقلاب فرهنگی می باشند، سازمان برنامه و بودجه مکلف است بر اساس ارزشیابی گزارش ستادهای عالی و اجرایی ملی جمعیت مربوط نسبت به تخصیص اعتبار مرتبط با جمعیت دستگاه اقدام کند.

تبصره ۵- رسیدگی قضایی موضوع این ماده مانع از رسیدگی دیوان عدالت و هیات های رسیدگی به تخلفات اداری نمی باشد.

تبصره ۶- کلیه نهادهای امنیتی مکلفند جریان های معارض موضوع این قانون را شناسایی نموده و با آن طبق قانون برخورد نمایند.

ماده ۵۱- هیات وزیران، هیات رئیسه مجلس و شورای عالی قوه قضائیه و کلیه تشکیلات تابعه مکلف هستند مبتنی بر اهداف و وظایف قانونی خود تمهیدات قانونی و اجرایی را پیشنهاد دهند که تخلف از اجرای اصل دهم قانون اساسی و سیاست های کلی جمعیت رخ ندهد. مسئولیت اجرای این حکم با دبیر هیات و یا تشکیلات مربوطه است.

ماده ۵۲- این قانون نافی حمایتها و تشویق های متفاوت مندرج در سایر قوانین در راستای افزایش جمعیت نیست.